درنگ

۱۴ ماه مانده تا انتخابات ۹۶

ضیا، مصباح
دبیر کانون علوم اداری

کشورمان در سال گذشته یکی از پیچیده‌ترین سال‌ها را از لحاظ سیاسی-اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در تاریخ معاصر از سر گذراند. مهم‌ترین عواملی که کماکان ایران را در رأس اخبار جهان قرار داد، گذشته از ماجراهای مربوط به انتخابات هفتم اسفندماه و رای معنادار مردم با وجود مسائل پیش‌آمده در بررسی صلاحیت‌ها، رویدادهای امیدآفرین برآمده از مذاکرات اصولی و منطقی بین‌المللی هسته‌ای بود که چشم‌اندازهای تازه‌ای را برای حال و آینده کشور ترسیم کرد. درعین‌حال به دلیل پاره‌ای اختلاف‌نظرها که به‌تازگی به دلایل روشن رو به افزایش نهاده، شرایط اقتصادی همچنان در وضعیت مطلوبی قرار ندارد و تغییر محسوسی در زندگی و معیشت مردم ایجاد نشده است. مروری بر رخدادهای اقتصادی، صورت تغییرات و نکرش بنیادی در مقوله اقتصاد را که تخفیف‌دهنده گرفتاری‌های مادی و به‌تبع آن اخلاقی و اجتماعی جامعه خواهد بود، جدی‌تر مطرح می‌کند. مهم‌ترین رویدادی که در سال گذشته توانست تا اندازه‌ای تردیدها را از اقتصاد ایران دور کند، توافق هسته‌ای «برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)» بود که ۲۳ تیر سال گذشته بین ایران و «پنج به‌علاوه یک» در وین امضا شد و لغو تحریم‌های اقتصادی کشورمان را به‌همراه آورد. این توافق می‌تواند دستاوردهای بسیار مهمی برای دولت حسن روحانی به همراه داشته باشد. این تفاهم چشم‌اندازهایی تازه برای آینده ایران به وجود می‌آورد که در صورت اولویت‌بخشیدن به آن و کنترل دیده‌های مقاوت و در مواردی مغایر و حتی مخرب، پیدایش زمینه‌های مثبت برای همکاری با جامعه بین‌المللی را دور از دسترس نمی‌کند. دیدار ده‌ها مسئول خارجی و هیأت‌های همراه از تهران، سفر موفقیت‌آمیز حسن روحانی به ایتالیا و فرانسه همراه با امضای قرارداد با مهم‌ترین شرکت‌های این دو کشور، آمدوشدهای فراوان رؤسای کشورها و هیأت‌های همراه به تهران، فراهم‌آمدن شرایط لازم برای بازگشت ایران به جامعه جهانی و ارزش منجمنده کشور در خارج، رفع تحریم‌های نفتی و بانکی و مهم‌تر از همه، تغییر نسبی چهره ایران در محافل اقتصادی بین‌المللی، بعد از سال‌ها فرورفتن در کام انزوا و تکانی اساسی از این‌دست، از پیدایش شرایطی مناسب و مساعد برای رفع‌زدن فصلی تازه در اقتصاد کشور خبر می‌دهد. ناگفته نماند هریک از عوامل و بنیان عملکردهای منفی صورت‌گرفته در دولت قبل که متأسفانه به صور دیگری ادامه دارد، می‌توانست با اعمال درایت لازم به این خسارت عظیم منتهی نشود که مطلبی جداگانه می‌طلبد. درهرحال و با خوشبینی به ادامه درایت متولیان، باید گفت تحولات آینده در گرو چگونگی استفاده از این شرایط مساعد است. هیچ‌کس در داخل و خارج ایران نمی‌تواند در ارتباط با تعدادهای موجود بین دولت و دلواپسان باقاطعیت بگوید آیا این امکانات بالقوه به دستاوردهای واقعی برای آینده کشور بدل خواهند شد و مانع مطلق تحت‌الشعاع ادامه رفتارهای بی‌قاعده برخی افراد و توده‌گرایی در مسیر منافع کوتاه‌مدت باندی و تداوم ایجاد تنش علیه دولت، قرار نخواهد داشت. فشار تحریم‌ها تا آخرین روزهای سال گذشته کلوی اقتصاد ایران را رها نکرد و محدودیت‌ها عملا تداوم یافت. «برجام» در تیرماه به امضا رسید، ولی فرایند رفع تحریم‌ها در فصل پایانی سال آغاز شد و تأثیر آن بر وضعیت عمومی اقتصاد کشور در این مدت کوتاه بدون تردید نمی‌توانست ملموس باشد. علاوه بر مشکلات ناشی از اقلیت تندرو را در فرهست‌های انتخاباتی مجلس دهم نشان دادند؟ پاسخ به این سؤال، مثبت نیست. دیرتر کلمه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار در زمره اصولگرایان سنتی، طبقه‌بندی می‌شود و از قضا و نیز منتقد تندروها و دولت دهمی‌زاد است. پاسخ‌های او به سؤالات «شرق» در زمینه ارتباط دولت و مجلس، انتخابات مجلس دهم، اعمی‌زاد و وظیفه‌ای که جریانات محوری جناح راست در قبال تندروهای منتسب به خود برعهده دارند را بخوانید.

★ در گفت‌وگوها و مواضع ماه‌های گذشته، بر این نکته تأکید داشتید که تندروها جایی در مجلس دهم ندارند. در دوسال‌ونیم گذشته و پس از انتخابات سال ۹۴ هم یکی از منتقدان جدی تندروهایی هستید که خود را از محورهای اصولگرایی می‌دانستید. چقدر فکر می‌کنید بعد از انتخابات مجلس، این فضا تعدیل شود؟

انتخابات مجلس دهم نشان داد مردم هم نسبت به این جریان حساس هستند اما درایت‌بازه مجلس دهم باعث احساس خطر کرد. در ماه‌های گذشته به جریان تندرو تذکر داده شد که با الگوگیری از مقام معظم‌رهبری، رعایت همه موازین در بیان اظهارنظرها را یک ضرورت بدانند. کسانی که واقعا خود را دلسوز می‌دانند، ایرادها و نقدهای خود را قبل از اینکه رسانه‌ای کنند یا از تریبون‌هایی که دارند بیان کنند، به فرد موردنظر منتقل می‌کنند. اگر نسبت به رئیس‌جمهور نقدی وجود دارد، می‌توان به خود ایشان منتقل کرد؛ چراکه برطلاف گذشته که رئیس دولت اساسا نقدی را نمی‌شنید. خوشبختانه دولت جدید با روی باز استقبال می‌کند. پس اگر روندی جز این اتخاذ شود، به معنای سلف از اعمال و در حد امکان با همه مواتع و خودسری‌ها کنترل می‌شود. تردیدی وجود ندارد. نباید فراموش کرد براساس اطلاعات منتشره موثق، میانگین نرخ تورم در جهان به‌سرعت رو به‌کاهش بوده و تقریبا در همه مناطق صنعتی کشورهای پیشرفته زیر دو درصد و تا حدود زیادی ثابت مانده است. کاهش تورم جمع‌جزایی از راه کالاهای وارداتی به اقتصاد ایران منتقل می‌شود و این یکی از دلایل پایین‌آمدن نسبی قیمت‌ها در ایران نیز می‌تواند باشد، هرچند در جامعه لمس نمی‌شود. وقتی فصل تورم از ۱۲ تا ۱۴درصدی ایران که رسما ادعا شده، همچنان در رده بالاترین نرخ‌های تورم در جهان (کشورهای درحال توسعه) جای داده و کاهش نرخ تورم در ایران با عنوان بسیار نتایج رکود همه‌جانبه در اقتصاد کشور- همراه بوده و برای بخش بسیار بزرگی از مردم، که با یک‌زندگی شدید دست‌به‌گریبانند، چندان محسوس نیست و براساس برآورد جامعه از هزینه سبد خانوار- حتی در این صورت باز نمی‌شود. در این زمینه رشد تولید ناخالص داخلی، همه شواهد از تداوم رکود خبر می‌دهد، بنابر مرکزی از اختیار هر سه ماه یک‌بار اعلام مربوط به نرخ رشد کشور خود ارزیابی می‌کند و تاکنون این شاخص را حتی برای فصل اول سال گذشته منتشر نکرده است. مرکز آمار ایران نرخ رشد را برای ۹ماهه نخست سال ۱۳۹۳ هفت‌دهم درصد اعلام کرده و می‌افزاید نرخ رشد کشور در مدت‌زمان موردنظر برای صنعت و خدمات منفی بوده. ولی چون گروه کشاورزی از رشد بالای سه درصد برخوردار بوده، رشد اقتصادی کشور در سه فصل نخست سال ۱۳۹۴ به هفت‌دهم درصد رسیده است.

ادامه در صفحه ۱۱

سیدعلیرضا حسینی‌بهشتی در گفت‌وگو با «شرق»:

بدنه اجتماعی، فقط نظاره‌گر یا مطالبه‌کننده نباشد

کم‌تحملی باعث می‌شود با برخی ناملایمات، موج یأس و ناامیدی درباره میزان تحقق مطالبات ایجاد و عرصه برای برخی دیده‌گاه‌های محدودکننده، باز شود

حامد طیبی

عکس: روح‌الله رستمی، «شرق»

پرسش دشواری است. درباره جنبش «حقوق مدنی آمریکا» شرایطی رخ داد که تا حدی به تغییر برخی قوانین انجامید یا به برخی رفتارهای نژادپرستانه و آمیخته با تبعیض نژادی محدود شد یا دست‌کم مشروعیت خود را از دست داد. اما این‌طور نبود که به همان مقدار اکتفا کنند. می‌بینیم مردم به اشکال مختلف سعی می‌کنند در عرصه‌های دیگر، این حرکت را دنبال کنند. پس از آن است که «جنبش زنان» در آمریکا شکل می‌گیرد و مطالبات خود را از طریق درخواست‌های مدنی‌ای که داشتند -در قالب نهادهایی- دنبال می‌کنند. پس نمی‌توان قانون کلی برای موفقیت جنبش‌ها بیان کرد. به‌هرحال ممکن است برخی مطالبات تا حد زیادی به دست آمده باشد و برخی نه. در مورد انقلاب اسلامی و شعارهای نهضت، «استقلال» تا حد زیادی به دست آمده و در موضوعات دیگر، جای کار بیشتری وجود دارد. همراهان این جنبش همچنان باید مشارکت فعال خود را حفظ کنند و کار را تمام‌شده نپندارند. جنبش مشروطه نیز در بعد اول بسیار موفق بوده است. وقتی به ادبیات امروز سیاسی و اجتماعی نگاه می‌کنیم، تفاوت چندانی با آنچه در مشروطه مطرح شده است نمی‌بینیم. حتی طرح مطالبات به لحاظ نسبی و بیان، نسبت به امروز دارای سمت‌وسوی مناسب‌تری است.

★ گفته می‌شود وقتی یک جریان سیاسی، فکری یا یک جنبش اجتماعی، از طریقی وارد حوزه اجرا می‌شود، انتخابات یا انقلاب، شده باشد، موفق نبوده است؟

جنبش دشواری است. درباره جنبش «حقوق مدنی آمریکا» شرایطی رخ داد که تا حدی به تغییر برخی قوانین انجامید یا به برخی رفتارهای نژادپرستانه و آمیخته با تبعیض نژادی محدود شد یا دست‌کم مشروعیت خود را از دست داد. اما این‌طور نبود که به همان مقدار اکتفا کنند. می‌بینیم مردم به اشکال مختلف سعی می‌کنند در عرصه‌های دیگر، این حرکت را دنبال کنند. پس از آن است که «جنبش زنان» در آمریکا شکل می‌گیرد و مطالبات خود را از طریق درخواست‌های مدنی‌ای که داشتند -در قالب نهادهایی- دنبال می‌کنند. پس نمی‌توان قانون کلی برای موفقیت جنبش‌ها بیان کرد. به‌هرحال ممکن است برخی مطالبات تا حد زیادی به دست آمده باشد و برخی نه. در مورد انقلاب اسلامی و شعارهای نهضت، «استقلال» تا حد زیادی به دست آمده و در موضوعات دیگر، جای کار بیشتری وجود دارد. همراهان این جنبش همچنان باید مشارکت فعال خود را حفظ کنند و کار را تمام‌شده نپندارند. جنبش مشروطه نیز در بعد اول بسیار موفق بوده است. وقتی به ادبیات امروز سیاسی و اجتماعی نگاه می‌کنیم، تفاوت چندانی با آنچه در مشروطه مطرح شده است نمی‌بینیم. حتی طرح مطالبات به لحاظ نسبی و بیان، نسبت به امروز دارای سمت‌وسوی مناسب‌تری است.

★ کمتحملی باعث می‌شود برخی از مطالبات مطرح‌شده فاصله می‌گیرد. گویی بخشی از آن هم اجتناب‌ناپذیر است، چراکه به طور طبیعی حوزه اجرا با وجود بخش‌ها و ارکان دیگر در ساختارسنجی، محدودیت‌های بسیاری دارد.

تا حدود زیادی این‌گونه است اما همان‌طور که اشاره کردید، باید توجه داشت این‌گونه نیست که در خود حرکت‌های جنبشی، همه افراد «یکدست» باشند. به‌هرحال گروه‌ها و افراد کوناکون با انگیزه‌های متفاوت در مراحل مختلف به یک حرکت می‌پیوندند. نکته‌ای که بسیار حائز اهمیت است این است که افرادی که در رهبری یا همراهی جنبش‌ها قرار می‌گیرند با چه انگیزه و چه دلایلی به آن پیوسته‌اند؟ این امر حتی در نهضت پیامبر کران‌قدر اسلام هم قابل مشاهده است. گروهی بودند که به دنبال ارائه «الگوی آن هم اجتناب‌ناپذیر است، چراکه به طور طبیعی حوزه اجرا با وجود بخش‌ها و ارکان دیگر در ساختارسنجی، محدودیت‌های بسیاری دارد.

★ به‌تدریج از مطالبات مطرح‌شده فاصله می‌گیرد. گویی بخشی از آن هم اجتناب‌ناپذیر است، چراکه به طور طبیعی حوزه اجرا با وجود بخش‌ها و ارکان دیگر در ساختارسنجی، محدودیت‌های بسیاری دارد.

تا حدود زیادی این‌گونه است اما همان‌طور که اشاره کردید، باید توجه داشت این‌گونه نیست که در خود حرکت‌های جنبشی، همه افراد «یکدست» باشند. به‌هرحال گروه‌ها و افراد کوناکون با انگیزه‌های متفاوت در مراحل مختلف به یک حرکت می‌پیوندند. نکته‌ای که بسیار حائز اهمیت است این است که افرادی که در رهبری یا همراهی جنبش‌ها قرار می‌گیرند با چه انگیزه و چه دلایلی به آن پیوسته‌اند؟ این امر حتی در نهضت پیامبر کران‌قدر اسلام هم قابل مشاهده است. جریان انحرافی ایجاد تلاش کرد طیف خاکستری جامعه را همراه خود کند. غیرممکن است چیزی به دست نیاورد و حضب‌هایی که رئیس‌جمهور امروز مطرح می‌کنند به همین دلیل است؛ چراکه اسناد و مدارک زیادی در این راستا وجود دارد. حتی افراد فاسد هنوز دستشان از خیلی از مراکز و سازمان‌های کشور کوتاه نشده است و این جنبش باید به‌گونه‌ای مراقب باشد که در پایان دولت یازدهم هم همان حرکتی که در مورد دولت‌های نهم و دهم مطرح می‌شود، وجود نداشته باشد. فساد سه‌هزارمیلیاردی یک اختلاس بود و مسئله تأمین اجتماعی نیز یک اختلاس دیگر که اینها برای یک دولت بسیار سنگین است. شاید اگر از قبل به آن مسائل رسیدگی می‌شد دیگر این اتفاقات نمی‌افتاد. نباید از این خطاها گذشت و باید بتوانیم جلوی این‌گونه اتفاقات و مشکلات را بگیریم.

★ کمتحملی باعث می‌شود برخی دیده‌گاه‌ها در عرصه‌های مختلف به‌گونه‌ای بوده که کم‌تحملی بدهد. مثلا در مورد انقلاب اسلامی، برخی از اصولگرایان نقشی در پیروزی وی در انتخابات سال ۸۴ نداشتند. اگر به حساب این «بدهکاران»، زودتر رسیده بودیم، امروز این افراد طلبکار نمی‌شدند. طبیعی است این افراد هم‌اکنون دوباره آرام‌آرام وارد عرصه سیاسی کشور می‌شوند. انتظار داریم دستگاه محترم قضا به حساب این افراد رسیدگی کند. این‌گاش وقتی این افراد اظهار نظر می‌کنند، تصور به مجموعه‌ها و نظام ما دست و من نمی‌خواهم فقط یک جریان سیاسی را متهم کنم. در مجموع در این دوره از انتخابات همین امر امکان وجود داشت که جریان‌های شناخته‌شده و رویزنی‌دو در فهرست انتخاباتی اصولگرایان باشند.

★ طیف احمدی‌نژاد هم وارد انتخابات مجلس شد و حالا هم زمزمه‌های نامزدی خود را مطرح کرده‌اند. از موضع اصولگرایی آینده خود هست. چقدر برای آنها شانس قائل هستید؟

آقای احمدی‌نژاد نه‌تنها در عرصه سیاست خارجی بلکه از هر لحاظ کشور ما در ۲۰ سال عقب انداخت اما خبری از «دلواپسان» نبود. هرچند موجه این سیاسی‌کاری‌ها هستند. برخی واکنش‌ها علیه رئیس‌جمهور، بدترین شکل برخورد سیاسی است درحالی‌که همین گروه بود که کشور را در هشت سال دولت احمدی‌نژاد، دچار مشکل کرد.

★ روش مواجهه با این تندروها چگونه باشد؟

باید به رفتارهای آنها به‌توجهی کرد و البته برای متنبه‌شدن آنان، ارتباط سیاسی با این جریانات نگرفت. حتما باید در مورد کسانی که مرتکب تخلفات مالی در دولت قبل شده‌اند برخورد شود؛ چون داستان آنها متفاوت است.

★ این جریان تندرو در مباحث جدید، بر دولتی که وارث مشکلات کم‌نظیری از دولت پیش از خود است، فشار وارد می‌کند. چه در موضوعات فرهنگی و سیاسی و داخلی و به‌ویژه در موضوع سیاست خارجی و مسائل هسته‌ای. اتفاقا عمده اینها از تریبون مجلس صورت گرفت.

اتفاقا بحث بر سر همین است. در سایر کشورها نیز یکی از مقامات ارشد، تصمیم نهایی را می‌گیرد. این یک واقعیت است. در ایران نیز ولی‌فقیه که یابند به همه ارزش‌هاست. این جایگاه را دارد. پس صاحبان تریبون‌ها باید توجه کنند آسیبی به این جایگاه وارد نشود. متأسفانه تندروها متوجه چنین مسئله‌ای نیستند. در موضوع سیاست خارجی، مقام معظم رهبری کاملا هوشیارانه همه چیز را تشریح کردند. تندروها بدانند اگر صلح امام‌حسن(ع) نبود، هیچ‌گاه قیام امام‌حسین(ع) نیز شکل نمی‌گرفت و اگر این قیام هم نبود، کرسی درس امامه دیگر ایجاد نمی‌شد. مواجهه برخی افراد با دولت یازدهم، قطعا از روی منافع خاص است. برخی متأسفانه از تریبون مجلس در ابتدای مذاکرات هسته‌ای

> **در صورت تندرو تندروها درجاتها امکان کم‌شدن فاصله بین دو جناح اصولگرا و اصلاح‌طلب وجود خواهد داشت. نه اینکه درصورت تندرو تندروها در جناح‌ها وحدت تمام تحقق پیدا می‌کند، بلکه می‌توانند آن فاصله زیاد بین دو جناح را کوتاه کند تا نظام از شکاف‌های بیش از حد سیاسی- آسیب ببیند**

تلاش کردند این مذاکرات را بی‌اهمیت نشان دهند. اما با اوج‌گرفتن این‌گونه اقدامات، مقام معظم رهبری وارد عمل شده و اعلام کردند تیم مذاکره‌کننده کشورمان فرزندان خودمان هستند و ما به آنها اطمینان داریم. در آن زمان همایش برگزار شد. متأسفانه تندروی عده‌ای در کشور، اجازه کار را از مسئولان می‌گیرد. درباره رأی اعتماد مجلس به کابینه و حتی استیضاح وزیر علوم هم، اکثریت مجلس اصولگرا به‌درستی عمل کرد اما شاید در برخی موارد، تحت‌تأثیر غوغاسالاران قرار گرفتند که این موضوع حتما باید مورد توجه قرار گیرد. اصولگرایان بایسته به‌دلیل داشتن مسئولیت‌های مختلف، می‌توانند کار سیاسی و کار اجرائی چه ظرافت‌هایی دارد پس نقد خود را به‌درستی مطرح می‌کنند و کمک به دولت را وظیفه خود می‌دانند. این را در جلسات و موضع‌گیری‌های جبهه‌رهایی مانند دکتر لاریجانی- جبهه‌الاصلام ابوترابی، دکتر علی مطهری و دیگران به‌خوبی می‌بینیم.

★ اما در روزاستیضاع وزیر علوم، اکثریت مجلس به دلیل نوع حملات تندروها و صحه‌گردانی آنها در آن روز، به‌نوعی تغییر جهت داد.

من قبلا درباره کارنرددرهای تندروها نسبت به وزیران دولت یازدهم، هشدار داده بودم. تعداد اندکی از نمایندگان هستند که برای هر موضوعی که اتفاق می‌افتد سوالات در جلسه را مطرح می‌کنند و به استیضاح رو می‌آورند. البته برخی فعالیت‌های دولت از نظر ما جای پیگیری دارد اما نبازی به استیضاح‌ها نبود. همه می‌دانند بسیاری نمایندگان موافق استیضاح از دو کروه پایداری و جمعیت ایثارگران هستند. متأسفانه این دو کروه در کار خود تعادل ندارند. دوراقع با عملکرد دولت‌های نهم و دهم در عرصه‌های مختلف به‌گونه‌ای بوده که اگر کسی بخواهد مدرکی را در این رابطه پیدا کند، غیرممکن است چیزی به دست نیاورد و حضب‌هایی که رئیس‌جمهور امروز مطرح می‌کنند به همین دلیل است؛ چراکه اسناد و مدارک زیادی در این راستا وجود دارد. حتی افراد فاسد هنوز دستشان از خیلی از مراکز و سازمان‌های کشور کوتاه نشده است و این جنبش باید به‌گونه‌ای مراقب باشد که در پایان دولت یازدهم هم همان حرکتی که در مورد دولت‌های نهم و دهم مطرح می‌شود، وجود نداشته باشد. فساد سه‌هزارمیلیاردی یک اختلاس بود و مسئله تأمین اجتماعی نیز یک اختلاس دیگر که اینها برای یک دولت بسیار سنگین است. شاید اگر از قبل به آن مسائل رسیدگی می‌شد دیگر این اتفاقات نمی‌افتاد. نباید از این خطاها گذشت و باید بتوانیم جلوی این‌گونه اتفاقات و مشکلات را بگیریم.

★ اصولگرایان، حامی دولت و شخص احمدی‌نژاد در آن هشت سال بودند. این دیدگاه شما که خواستار رسیدگی به وضعیت او هستید، کمی عجیب به نظر می‌رسد.

آقای احمدی‌نژاد جریان احمدی‌نژاد ابتدا تلاش کرد طیف خاکستری جامعه را همراه خود کند. اگرچه این امر محقق نشد اما بخشی از عملکرد آنها مطلع هستند. حالا هم دوباره شعارهای عجیب سر می‌دهند. شورای نگهبان نیز باید به‌گونه‌ای عمل کند که این عده دیگر نتوانند مردم را فریب دهند. دولت احمدی‌نژاد اقتصاد و سیاست خارجی را با تندروی‌های خود از جایگاه اصلی‌اش خارج کرد. حالا او این روزها به دیدار خانواده شهدا می‌رود و حتی در اردوهای راهیان نور شرکت می‌کند. اگرچه احمدی‌نژاد در حال برنامه‌ریزی برای انتخابات مجلس دهم بود و حالا هم که شرایط به‌نفع‌شان نشده، صحبت از انتخابات ریاست‌جمهوری می‌کند.

★ اصولگرایان، حامی دولت و شخص احمدی‌نژاد در آن هشت سال بودند. این دیدگاه شما که خواستار رسیدگی به وضعیت او هستید، کمی عجیب به نظر می‌رسد.

در انتخابات مجلس دهم که شانسی نداشتند. جالب است که اطرافیان احمدی‌نژاد همیشه مدعی بوده‌اند اصولگرایان نقشی در پیروزی وی در انتخابات سال ۸۴ نداشتند. اگر به حساب این «بدهکاران»، زودتر رسیده بودیم، امروز این افراد طلبکار نمی‌شدند. طبیعی است این افراد هم‌اکنون دوباره آرام‌آرام وارد عرصه سیاسی کشور می‌شوند. انتظار داریم دستگاه محترم قضا به حساب این افراد رسیدگی کند. این‌گاش وقتی این افراد اظهار نظر می‌کنند، تصور به مجموعه‌ها و نظام ما دست و من نمی‌خواهم فقط یک جریان سیاسی را متهم کنم. در مجموع در این دوره از انتخابات همین امر امکان وجود داشت که جریان‌های شناخته‌شده و رویزنی‌دو در فهرست انتخاباتی اصولگرایان باشند.

★ طیف احمدی‌نژاد هم وارد انتخابات مجلس شد و حالا هم زمزمه‌های نامزدی خود را مطرح کرده‌اند. از موضع اصولگرایی آینده خود هست. چقدر برای آنها شانس قائل هستید؟

آقای احمدی‌نژاد نه‌تنها در عرصه سیاست خارجی بلکه از هر لحاظ کشور ما در ۲۰ سال عقب انداخت اما خبری از «دلواپسان» نبود. هرچند موجه این سیاسی‌کاری‌ها هستند. برخی واکنش‌ها علیه رئیس‌جمهور، بدترین شکل برخورد سیاسی است درحالی‌که همین گروه بود که کشور را در هشت سال دولت احمدی‌نژاد، دچار مشکل کرد.

★ روش مواجهه با این تندروها چگونه باشد؟

باید به رفتارهای آنها به‌توجهی کرد و البته برای متنبه‌شدن آنان، ارتباط سیاسی با این جریانات نگرفت. حتما باید در مورد کسانی که مرتکب تخلفات مالی در دولت قبل شده‌اند برخورد شود؛ چون داستان آنها متفاوت است.

★ این جریان تندرو در مباحث جدید، بر دولتی که وارث مشکلات کم‌نظیری از دولت پیش از خود است، فشار وارد می‌کند. چه در موضوعات فرهنگی و سیاسی و داخلی و به‌ویژه در موضوع سیاست خارجی و مسائل هسته‌ای. اتفاقا عمده اینها از تریبون مجلس صورت گرفت.

اتفاقا بحث بر سر همین است. در سایر کشورها نیز یکی از مقامات ارشد، تصمیم نهایی را می‌گیرد. این یک واقعیت است. در ایران نیز ولی‌فقیه که یابند به همه ارزش‌هاست. این جایگاه را دارد. پس صاحبان تریبون‌ها باید توجه کنند آسیبی به این جایگاه وارد نشود. متأسفانه تندروها متوجه چنین مسئله‌ای نیستند. در موضوع سیاست خارجی، مقام معظم رهبری کاملا هوشیارانه همه چیز را تشریح کردند. تندروها بدانند اگر صلح امام‌حسن(ع) نبود، هیچ‌گاه قیام امام‌حسین(ع) نیز شکل نمی‌گرفت و اگر این قیام هم نبود، کرسی درس امامه دیگر ایجاد نمی‌شد. مواجهه برخی افراد با دولت یازدهم، قطعا از روی منافع خاص است. برخی متأسفانه از تریبون مجلس در ابتدای مذاکرات هسته‌ای

> **در صورت تندرو تندروها درجاتها امکان کم‌شدن فاصله بین دو جناح اصولگرا و اصلاح‌طلب وجود خواهد داشت. نه اینکه درصورت تندرو تندروها در جناح‌ها وحدت تمام تحقق پیدا می‌کند، بلکه می‌توانند آن فاصله زیاد بین دو جناح را کوتاه کند تا نظام از شکاف‌های بیش از حد سیاسی- آسیب ببیند.**

تلاش کردند این مذاکرات را بی‌اهمیت نشان دهند. اما با اوج‌گرفتن این‌گونه اقدامات، مقام معظم رهبری وارد عمل شده و اعلام کردند تیم مذاکره‌کننده کشورمان فرزندان خودمان هستند و ما به آنها اطمینان داریم. در آن زمان همایش برگزار شد. متأسفانه تندروی عده‌ای در کشور، اجازه کار را از مسئولان می‌گیرد. درباره رأی اعتماد مجلس به کابینه و حتی استیضاح وزیر علوم هم، اکثریت مجلس اصولگرا به‌درستی عمل کرد اما شاید در برخی موارد، تحت‌تأثیر غوغاسالاران قرار گرفتند که این موضوع حتما باید مورد توجه قرار گیرد. اصولگرایان بایسته به‌دلیل داشتن مسئولیت‌های مختلف، می‌توانند کار سیاسی و کار اجرائی چه ظرافت‌هایی دارد پس نقد خود را به‌درستی مطرح می‌کنند و کمک به دولت را وظیفه خود می‌دانند. این را در جلسات و موضع‌گیری‌های جبهه‌رهایی مانند دکتر لاریجانی- جبهه‌الاصلام ابوترابی، دکتر علی مطهری و دیگران به‌خوبی می‌بینیم.

★ اما در روزاستیضاع وزیر علوم، اکثریت مجلس به دلیل نوع حملات تندروها و صحه‌گردانی آنها در آن روز، به‌نوعی تغییر جهت داد.

من قبلا درباره کارنرددرهای تندروها نسبت به وزیران دولت یازدهم، هشدار داده بودم. تعداد اندکی از نمایندگان هستند که برای هر موضوعی که اتفاق می‌افتد سوالات در جلسه را مطرح می‌کنند و به استیضاح رو می‌آورند. البته برخی فعالیت‌های دولت از نظر ما جای پیگیری دارد اما نبازی به استیضاح‌ها نبود. همه می‌دانند بسیاری نمایندگان موافق استیضاح از دو کروه پایداری و جمعیت ایثارگران هستند. متأسفانه این دو کروه در کار خود تعادل ندارند. دوراقع با

دیبرکل جامعه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار در گفت‌وگو با «شرق»:

هر نوع تندروی و برهم‌زدن فضای آرام فعلی، به ضرر مردم است

حسین سخندان

عکس: آی‌آر سخندان

انتخابات مجلس دهم در مرحله اول، برگزار شد و گروه‌هایی خاصی که رفتارهای خارج از قواعد کار سیاسی داشتند. مردا قبال مردم قرار نگرفتند. در نزدیک به سه‌سالی که از عمر دولت یازدهم می‌گذرد، عملکرد برخی نمایندگان مجلس به عملکرد اصولگرایان در انتخابات مجلس نهم و نوع «فهرست‌بندی آنها ربط داده شد که از تندروها، فاصله نگرفتند. آیا اصولگرایان، این نارضایتی از عملکرد اقلیت تندرو را در فهرست‌های انتخاباتی مجلس دهم نشان دادند؟ پاسخ به این سؤال، مثبت نیست. دیرتر کلمه انجمن‌های اسلامی اصناف و بازار در زمره اصولگرایان سنتی، طبقه‌بندی می‌شود و از قضا و نیز منتقد تندروها و دولت دهمی‌زاد است. پاسخ‌های او به سؤالات «شرق» در زمینه ارتباط دولت و مجلس، انتخابات مجلس دهم، اعمی‌زاد و وظیفه‌ای که جریانات محوری جناح راست در قبال تندروهای منتسب به خود برعهده دارند را بخوانید.

★ در گفت‌وگوها و مواضع ماه‌های گذشته، بر این نکته تأکید داشتید که تندروها جایی در مجلس دهم ندارند. در دوسال‌ونیم گذشته و پس از انتخابات سال ۹۴ هم یکی از منتقدان جدی تندروهایی هستید که خود را از محورهای اصولگرایی می‌دانستید. چقدر فکر می‌کنید بعد از انتخابات مجلس، این فضا تعدیل شود؟

انتخابات مجلس دهم نشان داد مردم هم نسبت به این جریان حساس هستند اما درایت‌بازه مجلس دهم باعث احساس خطر کرد. در ماه‌های گذشته به جریان تندرو تذکر داده شد که با الگوگیری از مقام معظم‌رهبری، رعایت همه موازین در بیان اظهارنظرها را یک ضرورت بدانند. کسانی که واقعا خود را دلسوز می‌دانند، ایرادها و نقدهای خود را قبل از اینکه رسانه‌ای کنند یا از تریبون‌هایی که دارند بیان کنند، به فرد موردنظر منتقل می‌کنند. اگر نسبت به رئیس‌جمهور نقدی وجود دارد، می‌توان به خود ایشان منتقل کرد؛ چراکه برطلاف گذشته که رئیس دولت اساسا نقدی را نمی‌شنید. خوشبختانه دولت جدید با روی باز استقبال می‌کند. پس اگر روندی جز این اتخاذ شود، به معنای سلف از اعمال و در حد امکان با همه مواتع و خودسری‌ها کنترل می‌شود. تردیدی وجود ندارد. نباید فراموش کرد براساس اطلاعات منتشره موثق، میانگین نرخ تورم در جهان به‌سرعت رو به‌کاهش بوده و تقریبا در همه مناطق صنعتی کشورهای پیشرفته زیر دو درصد و تا حدود زیادی ثابت مانده است. کاهش تورم جمع‌جزایی از راه کالاهای وارداتی به اقتصاد ایران منتقل می‌شود و این یکی از دلایل پایین‌آمدن نسبی قیمت‌ها در ایران نیز می‌تواند باشد، هرچند در جامعه لمس نمی‌شود. وقتی فصل تورم از ۱۲ تا ۱۴درصدی ایران که رسما ادعا شده، همچنان در رده بالاترین نرخ‌های تورم در جهان (کشورهای درحال توسعه) جای داده و کاهش نرخ تورم در ایران با عنوان بسیار نتایج رکود همه‌جانبه در اقتصاد کشور- همراه بوده و برای بخش بسیار بزرگی از مردم، که با یک‌زندگی شدید دست‌به‌گریبانند، چندان محسوس نیست و براساس برآورد جامعه از هزینه سبد خانوار- حتی در این صورت باز نمی‌شود. در این زمینه رشد تولید ناخالص داخلی، همه شواهد از تداوم رکود خبر می‌دهد، بنابر مرکزی از اختیار هر سه ماه یک‌بار اعلام مربوط به نرخ رشد کشور خود ارزیابی می‌کند و تاکنون این شاخص را حتی برای فصل اول سال گذشته منتشر نکرده است. مرکز آمار ایران نرخ رشد را برای ۹ماهه نخست سال ۱۳۹۳ هفت‌دهم درصد اعلام کرده و می‌افزاید نرخ رشد کشور در مدت‌زمان موردنظر برای صنعت و خدمات منفی بوده. ولی چون گروه کشاورزی از رشد بالای سه برخوردار بوده، رشد اقتصادی کشور در سه فصل نخست سال ۱۳۹۴ به هفت‌دهم درصد رسیده است.

ادامه در صفحه ۱۱

که وحدت بین آن جناح را زیرسؤال می‌برند. بارها در طول چند ماه گذشته کفتیم هرکسی که احساس تکلیف می‌کند، برای اسحتام اصولگرایان باید تلاش کند اما برخی افراد بیشتر به فکر منافع شخصی‌شان را ملاک قرار دادند.

★ با فرض اینکه شما می‌خواستید برای اصولگرایان در انتخابات مجلس استراتژی ترسیم کنید، چه می‌کردید؟

برخی چهره‌های بایسابقه جناح اصولگرا جایگاه رفیع و شاخصی دارند. مرحوم آیت‌الله مهدوی‌کنی، محور وحدت بودند اما در فقدان ایشان، چهره‌هایی مانند ایشان نداریم که صرفنظرها را تعیین کنند. اصول ما براساس یک مبنایی قرار داده شده و تغییرناپذیر است. به طور مثال وحدت یکسی از اصول ما در حمایت از نظام و راه امام و ولایت است. پرهیز از حاشیه‌سازهای کاذب هم از اصول ماست و در این خصوص تفاوت‌هایی مانند نسل قبل اصولگرایی و نسل جدید، معنا ندارد. من اعتقاد دارم تفکر و بختگی نسل اول اصولگرایی در کنار نیروهای جوان، می‌تواند مکمل هم باشند. مشکل آنجاست که برخی تندروها برای خاری‌کردن اصولگرایان باسابقه، موضوعاتی را مطرح می‌کنند اما نمی‌خواهند بپذیرند اقلیتی که در نسل اول اصولگرایی بودند افراد باتجربه و سردوکرم چشیده‌ای هستند. کار سیاسی به مفهوم حمله به رقیب به هر قیمتی و جنجال‌سازی نیست.

★ اما موضوع «جبهه پایداری» تمنا برای اصولگرایان مهم است چه اینکه در انتخابات اخیر هم یکی از چالش‌ها بود.

اگر مشکلی میان جریانات اصولگرا باشد، آنها باید فارغ از هر خودخواهی این مسائل را حل کنند تا در موقع لازم بتوانند اقدامات ضروری را انجام دهند. در

> **مشکل آنجاست که برخی تندروها برای خاری‌کردن اصولگرایان باسابقه، موضوعاتی را مطرح می‌کنند اما نمی‌خواهند بپذیرند افرادی که در نسل اول اصولگرایی بودند افراد